

DOCUMENT DE SÍNTESE ÀMBIT 2

Compromís, cohesió social i dinamització econòmica

PRESENTACIÓ:

Aquest document recull de manera sintètica les **reflexions, aportacions, propostes, i eines-bones pràctiques presentades en les taules i altres activitats** dutes a terme en l'àmbit 2: **Compromís, cohesió social i dinamització econòmica**, al llarg del període precongressual de **El Baix Llobregat a Debat**.

El document té com a objectiu presentar una visió global del procés participatiu i de les col·laboracions dels experts en aquest àmbit. Som conscients que no totes les temàtiques de l'àmbit han pogut ser tractades en aquests mesos de treball, malgrat l'enorme activitat desplegada: onze taules rodones, dues conferències i un diàleg, amb la participació d'un centenar d'experts i una assistència mitjana de quaranta persones a cada activitat.

SUMARI:

1. Introducció
2. Dinamització econòmica i desenvolupament sostenible
3. Cohesió social i estat local del benestar
4. Eines per al compromís, la cohesió social i la dinamització econòmica

ANNEX 1: RELACIÓ DE TAULES I ALTRES ACTIVITATS REALITZADES EN L'ÀMBIT 2

1. INTRODUCCIÓ:

El impacte econòmic i social de la crisi a la comarca

La crisi econòmica, financera i de model productiu que afecta al conjunt de les economies i mercats de treball, té a la nostra comarca uns efectes concrets: l'enfonsament del sector de la construcció, a conseqüència de la crisi immobiliària, la destrucció d'una part important del teixit productiu, la disminució de l'activitat empresarial –que tot just es comença a recuperar-, la desinversió en projectes i serveis públics, que ha suposat una destrucció considerable d'ocupació i l'augment de dificultats per generar nous llocs de treball i ocupacions de qualitat.

La crisi ha destapat algunes pràctiques especulatives de l'economia financera internacional i els riscos que per la pròpia supervivència de la humanitat suposa un desenvolupament econòmic no sostenible. Es tracta d'una crisi sistèmica que ha carregat els seus costos fonamentalment en les classes treballadores i que ha suposat l'empobriment d'àmplies capes de les classes mitges.

El repartiment de les rendes generades d'ençà la crisi perjudica fortament a les rendes del treball, especialment en territoris com la nostra comarca, on les rendes del treball són una part molt important de l'economia. L'atur, les congelacions salarials, la precarització dels llocs de treball i els minses salaris, està fent que les rendes globals de les llars hagin caigut, en termes reals, per sota dels valors de fa una dècada. ..

Les polítiques d'austeritat, a banda de no funcionar per esperonar el creixement econòmic, han empitjorat la situació. Les retallades en els serveis públics aguditzen la fractura social, afebleixen el sistema de benestar local i la qualitat de vida de les persones, generant pobresa i fent créixer la desigualtat.

La crisi ha fet que els avenços cap a la igualtat entre homes i dones s'hagin estroncat. No només l'accés al treball de les dones és més difícil, sinó que treballen menys dones, en treballs més precaris i amb jornades més reduïdes. La retribució percebuda per un mateix treball és menor en el cas de les dones. Les dones, els joves i les persones aturades de llarga durada són els col·lectius que més estan pagant les conseqüències de la crisi.

L'aposta per construir un nou model productiu al Baix Llobregat ha de tenir com un dels seus eixos la equitat de gèneres i la igualtat d'oportunitats en l'accés i permanència en el mercat de treball, la igualtat en les remuneracions i una redistribució equitativa i justa del temps de treball, tenint en compte la visió de gènere.

El pes econòmic del Baix Llobregat

El Baix Llobregat és la tercera comarca en aportació al PIB català 11.0% (després del Barcelonès 35,70 i el Vallès occidental 11,28%). Aquesta aportació no s'ha vist compensada pel conjunt de les inversions públiques realitzades a la comarca, les quals estant per sota de l'aportació global del Baix Llobregat al PIB català. Una circumstància que repercuteix

negativament i actua com a fre de les capacitats productives del teixit empresarial, la creació d'ocupació i la cohesió social i territorial.

Pel que fa als sectors d'activitat, cal remarcar el pes de la indústria al Baix Llobregat (28,7%) en relació al conjunt del sector industrial a Catalunya (21,3%). Tanmateix, el sector serveis és el que té més representació en l'activitat econòmica a la comarca (63,4%), una mica per sota del sector a Catalunya (70,1%).

Els sectors industrials amb més presència a la comarca l'automoció (estructurada en un clúster sectorial), l'alimentació i la indústria química. Així mateix, cal fer esment a la importància del sector de la logística, l'aeronàutica, el turisme i el comerç.

L'important pes de la indústria, i de les activitats econòmiques vinculades al sector, la presència d'importants institucions de coneixement en el territori (UPC, Centres tecnològics, Centres de formació...) i d'infraestructures estratègiques (Port, Aeroport, xarxes viàries i ferroviàries), són una bona base per desenvolupar una estratègia de desenvolupament sostenible pel Baix Llobregat. Una estratègia transformadora i inclusiva, amb més equitat, treball digne i cohesió social.

Una estratègia que, per al seu desenvolupament, precisa executar els projectes d'inversió pública pendents; disposar d'unes administracions locals amb suficiència financera i, així mateix, atreure i consolidar inversions privades de llarg recorregut en economia productiva

Un debat obert, reptes i oportunitats

En les activitats realitzades en aquest àmbit –taules rodones, diàlegs, conferències...- s'ha pres el pols del moment que viu la comarca, des de la perspectiva de la dinamització econòmica, de la cohesió social i de l'estat de les polítiques de benestar en el territori. Així mateix, s'han identificat, des d'una pluralitat de punts de vista i enfocaments, quins són els reptes que ens planteja el futur a la comarca i amb quines polítiques, instruments, metodologies de treball i actors de governabilitat hem d'enfrontar aquests reptes. Hem agrupat les activitats en tres grans grups: a) dinamització econòmica i desenvolupament sostenible; b) cohesió social i estat del sistema local de benestar; c) compromís, diàleg i concertació.

En l'apartat sobre **dinamització econòmica i desenvolupament sostenible**, els debats produïts han permès diagnosticar la situació d'alguns sectors tractors de l'activitat econòmica de la comarca (l'automoció, la logística, els serveis...). Així mateix, de la ma de diferents professionals i experts, s'ha tractat sobre el paper de la indústria en el teixit productiu del Baix Llobregat i les estratègies més adequades per la consolidació i atracció de noves activitats: la generació d'ecosistemes d'innovació, la mobilitat de persones i mercaderies, la formació professional, els nous reptes tecnològics, la producció sostenible i la generació d'ocupació de qualitat, entre d'altres.

L'economia social, col·laborativa i solidària, ha tingut un espai en els debats. S'ha valorat una nova forma de fer economia d'alt impacte social -que posa per endavant les persones i les seves necessitats- i que comença a consolidar-se en la nostra comarca com una realitat en forma de projectes, xarxes relacionals, associacions i cooperatives.

La crisi i les incerteses del futur ens presenten com a repte, i alhora, com a oportunitat per tal de continuar millorant i transformant el territori i les condicions de vida de les persones, i caminar vers l'equitat en termes de renda i benestar. La vinculació de desenvolupament

econòmic amb la **cohesió social i l'estat del sistema local de benestar** ha estat tradicionalment un senyal d'identitat del Baix Llobregat en termes de progrés i modernitat. Una simbiosi que obre la possibilitat d'un desenvolupament equilibrat, sostenible i just socialment.

El Baix Llobregat és una comarca que ha sabut enfrontar els reptes i les dificultats construint dinàmiques col·lectives com a motor de transformació social i econòmica, com es posa de manifest a l'apartat **Eines per al compromís, la cohesió social i la dinamització econòmica**. La comarca ha posat en valor un dels seus principals actius intangibles: la capacitat social de compromís, diàleg social i concertació a l'entorn d'estratègies entre els actors socials, els actors econòmics i les administracions locals. Un compromís que en la nostra comarca es concreta en el Consell Econòmic i Social comarcal, els Pactes Locals i les diferents xarxes col·laboratives i plataformes cíviques que mostren un alt grau de participació ciutadana ens els afers col·lectius.

2. Dinamització econòmica i desenvolupament sostenible

La crisi econòmica i els reptes de futur

Els ajustos produïts en el teixit econòmic i en mercat de treball de la comarca, a conseqüència del impacte de la crisi econòmica global i del col·lapse de l'actual model productiu de desenvolupament, ens mostra la imatge d'un mercat laboral feble, precari i amb poques oportunitats de treball qualificat. Així mateix, es fan evidents les incerteses empresarials sobre el futur de diferents sectors madurs de l'activitat econòmica. Una crisi que ha aguditzat la fractura social, ha afeblit l'estat de benestar i ha empitjorat la qualitat de vida de les persones, generant pobresa i incrementant la desigualtat.

En les diferents taules on s'ha debatut sobre el caràcter de la crisi s'ha posat de manifest que aquesta crisi no és solament financera, sinó d'un model econòmic de desenvolupament que s'ha mostrat insostenible, que afecta a l'equilibri ecològic, impacta en el canvi climàtic, i està limitat per l'exhauriment dels recursos no renovables. A la comarca, han estat greus els efectes de la punxada de la bombolla immobiliària, l'enfonsament del sector de la construcció, la desinversió pública.

A la internacionalització dels reptes econòmics i socials no s'ha sabut respondre des d'instàncies governamentals supraestatals (Unió Europea, NNUU). Les receptes dels organismes internacionals (FMI, OCDE...) s'han basat en l'austeritat, els ajustos i estabilitat pressupostària, la qual cosa ha tingut una implicació directa en el deteriorament dels serveis públics i la pèrdua de drets laborals per part de les persones treballadores. Les polítiques d'austeritat no funcionen i empitjoren la situació. S'han accentuat les desigualtats per gènere i per edat, s'ha incrementat l'atur femení i del col·lectiu jove i s'està cronificant l'atur de llarga durada.

Més que mai, ens cal apostar per un nou model de desenvolupament, una nova forma de fer economia que posi per endavant les persones i les seves necessitats, amb una redistribució més justa del temps de treball i de la riquesa i amb un sistema fiscal més equitatiu.

En alguns dels debats realitzats, la crisi energètica ha estat plantejada des del punt de vista d'una barrera a l'activitat empresarial; i, així mateix, com a una oportunitat de futur per a

noves activitats econòmiques. Si bé representa una amenaça pels sectors tractors de l'economia del Baix Llobregat (automòbil, logística) que no sàpiguen adaptar-se a la nova realitat de recursos energètics escassos, la crisi energètica, planteja l'oportunitat d'avançar en propostes alternatives per fonamentar un desenvolupament sostenible:

(1) Promoure de la *recerca, la innovació i el desenvolupament*, amb la necessària vinculació del Parc Mediterrani de la Tecnologia /campus de Castelldefels de la UPC a les iniciatives empresarials del territori. Amb l'inconvenient, a l'hora d'establir acords estratègics empresa-centres de coneixement, que molt dels centres de decisió de les empreses més potents i innovadores s'ubiquen fora del territori.

(2) Millora en el *planejament estratègic de la mobilitat*: transport col·lectiu més eficient; futur del vehicle elèctric per a petits trajectes; paper de l'hidrògen per a vehicles de trajectes llargs);

(3) Bastir un nou sistema energètic que compti amb les *energies renovables*, més descentralitzades que les tradicionals, i que permeten potenciar formes de cooperació, més que de competència, en els àmbits de proximitat i amb una relació estreta amb el territori.

Els sectors econòmics

El Baix Llobregat ha d'avançar vers una economia de base productiva, competitiva i sostenible, socialment i ambiental. Un desenvolupament econòmic basat en la realitat del teixit productiu de la comarca i en les nostres fortaleses com a territori, com a palanques per a la modernització dels sectors econòmics més madurs i la potenciació dels sectors tractors (l'automoció, la logística, els serveis de valor afegit, el turisme...). Un model econòmic amb un ecosistema territorial aportador de valor de coneixement, innovació i emprenedoria, facilitador d'oportunitats per empreses de l'economia productiva i la nova indústria.

En l'àmbit empresarial, cal preveure les transformacions necessàries per al mig i llarg termini:

(1) innovació en els sectors vinculats a l'economia dependent del petroli (recerca, automòbils amb energies alternatives, transport de mercaderies amb nous mitjans...). (2) Reducció de la dependència del teixit empresarial de la PIME a sectors d'activitats de futur complex. (3) El Clúster de l'automoció del Baix Llobregat és molt potent, però cal tenir present que les grans empreses tractoras tenen els centres de decisió fora de la comarca. En aquests sentit les empreses proveïdores auxiliars vinculades al clúster han de reforçar les seves capacitats competitives, innovant i establint estratègies de diversificació..

El sector de la logística ofereix moltes oportunitats al Baix Llobregat, per la seva situació estratègica, com a la plataforma logística multimodal (Port, Aeroport, transport viari i ferroviari) més important de la Mediterrània. El futur corredor del Mediterrani haurà d'ajudar a consolidar aquesta posició. La comarca no ha de ser un territori de pas de mercaderies, les empreses han d'aprofitar aquesta oportunitat per afegir valor a la cadena logística..

L'activitat logística, i específicament el transport de mercaderies, ha de buscar l'equilibri entre rendibilitat econòmica i medi ambient. Les empreses logístiques han d'incorporar la minimització de riscos com a part de la seva capacitat competitiva: gestió dels impactes ambientals, millora i modernització de les flotes de transport per sistemes menys contaminants, utilització eficaç de la xarxa de mobilitat (grans recorreguts i "última milla").

En la seva estratègia de competitivitat, el sector de la logística ha de millorar les condicions laborals i les capacitats i qualificació professional dels seus treballadors i treballadores, reforçant la col·laboració amb els centres formatius, definint perfils professionals i incorporant experiències de formació dual

Com una part important del sector, cal posar en valor el treball dels autònoms i treballar per millorar les seves condicions contractuals amb els grans operadors logístics..

Per enfrontar els reptes de la internacionalització i millora de la competitivitat, les PIMES de la comarca ha de guanyar dimensió, establir aliances i clústers sectorials i potenciar la seva diversitat productiva, que les fa estar presents en molts sectors d'activitat, com un valor propi del territori, que les dota de flexibilitat i capacitat d'adaptació als canvis.

La ciutat és un hàbitat complex on es desenvolupen activitats econòmiques i es gestionen els conflictes d'interessos que s'hi poden generar. L'economia urbana té en el comerç i l'hostaleria els seus principals actius, com a generadors de riquesa i d'ocupació. Es tracta de pensar l'urbanisme de manera global, on es conjumini l'activitat econòmica (comerç, restauració, serveis a les persones...) i la vida ciutadana. És necessari mantenir, consolidar i atreure activitat comercial i de restauració de qualitat a les nostres ciutats i als seus principals eixos comercials; convé donar una atenció especial al comerç de proximitat, com un element generador de relacions; calen accions destinades a fomentar el consum responsable.

L'aposta per un turisme sostenible i de proximitat, amb propostes fetes des del municipi i del territori, són una important oportunitat per desenvolupar i consolidar una economia vinculada al turisme, generadora de noves iniciatives emprenedores i d'ocupació. Al Baix Llobregat, al costat de l'emergent turisme de negocis, cal potenciar el turisme cultural, gastronòmic i familiar.

La comarca compta amb un actiu agrícola de primer ordre: el Parc Agrari del Baix Llobregat i d'espais d'activitat agrària d'interès en d'altres indrets de la comarca. Es tracta d'espais d'alta capacitat productiva, continuadors de la tradicional activitat agrícola de la comarca ("el rebost de Barcelona") que disposa d'una oferta agroalimentària de qualitat certificada. Calen accions que els consolidin i els preservin. Convé afavorir la continuïtat d'aquest sector econòmic amb iniciatives destinades a la pagesia jove (formació, banc de terres, acords d'aprofitament d'espais no aprofitats). Cal pensar també en factors identificadors de qualitat i en itineraris comercials alternatius als grans comercialitzadors. En això, és remarcable la iniciativa dels Mercats de Pagès. La proximitat al mercat metropolità i les noves formes de consum (Km0, varietats tradicionals, producte ecològic, productes amb Indicació Geogràfica Protegida) es presenten com a oportunitats pels productors més innovadors en sistemes de producció i estratègies de comercialització (e-comerç...).

Els productes de qualitat agroalimentària són una bona base per a una proposta gastronòmica diferenciada. Aquesta singular aliança és un important actiu del territori i un tractor d'activitat econòmica pels productors (pagesos, ramaders, avicultors...) i pels restauradors. El Baix Llobregat i els seus municipis han d'esdevenir "rebost i cuina".

Els models econòmics

El món del treball i de l'empresa; l'emprenedoria i l'economia social; els àmbits generadors d'innovació i valor afegit (centres de coneixement, universitats i centres educatius, investigadors, professionals, creatius/es, educadors/es, persones emprenedores i innovadores socials...) comencen a protagonitzar una transformació del model productiu que deslliuri totes les potencialitats que tenim com a municipis i com a comarca, en l'entorn complex, fluid i arriscat de l'economia global i de la societat del coneixement.

De manera compatible amb l'activitat econòmica convencional, una estratègia de

desenvolupament econòmic per la comarca ha d'afavorir nous formats i noves maneres de treballar, produir i consumir. Es tracta d'activitats empresarials i projectes col·laboratius que es desenvolupen en l'àmbit de l'economia social, cooperativa i solidària, en el tercer sector, i en l'economia reproductiva. Aquesta economia ha resistit millor a la crisi. Les activitats col·laboratives incorporen maneres de funcionar amb valors: participació, diàleg, presa de decisions, equitat de gènere, preservació ambiental, arrelament al territori. I algunes d'elles omplen buits en l'àmbit de l'atenció social: atenció a les persones (fragilitat, situacions de risc). Totes aquestes activitats tenen un alt impacte social i de valor públic, complementàries i aliades de les polítiques públiques que corresponen als ajuntaments.

Un desenvolupament transformador per al Baix Llobregat ha de posar en valor totes les seves potencialitats com a territori en una ubicació geogràfica privilegiada, en el marc d'una de les regions metropolitanes més importants d'Europa, connectada amb sistemes de mobilitat global (Aeroport i Port). Però cal un desenvolupament fet des de la proximitat a la realitat econòmica i social del territori, i a partir dels anhels de les persones treballadores i emprenedores, del món empresarial i comercial i del de l'economia social. Una estratègia de desenvolupament econòmic sostenible que posi els valors i les persones en el seu nucli central.

El Baix Llobregat està posicionat en un entorn competitiu global, on el coneixement, la innovació, la creativitat i l'emprenedoria són els vectors fonamentals pel creixement sostenible, el benestar de les persones, la competitivitat de les empreses i l'atractivitat dels municipis. Cal afrontar el repte de territorialitzar el talent i les oportunitats.

L'ocupació

El repartiment de les rendes generades d'ençà la crisi ha perjudicat fortament a les rendes del treball, que són les més importants de la nostra comarca. En el model productiu actual, els beneficis obtinguts de l'automatització dels processos han estat acaparats pel capital, expulsant una part important de la ma d'obra (factor treball) del sistema productiu. Aquest model ha permès a moltes empreses eludir les seves responsabilitats de contribuir en les funcions pal·liatives i redistributives de les administracions, maquillant les obligacions impositives per mitjà de l'enginyeria financera.

S'hauria d'avançar cap a un repartiment més just i redistributiu de les rendes i cap a una fiscalitat equitativa.

Convé un desenvolupament econòmic focalitzat en la creació de més i millor ocupació, com a recepta eficaç per resoldre la lacra social i econòmica de l'atur i la desigualtat, que han afectat àmplies capes de població. Cal un millor repartiment del treball; la reducció de la jornada pot revertir en augmentar els llocs de treball, i en una major conciliació entre vida laboral i personal. La crisi ha frenat els avenços en el camí cap a la igualtat entre homes i dones. L'accés al mercat de treball és menor. treballen menys dones, en treballs més precaris i amb jornades més reduïdes. La retribució percebuda és també menor.

Al costat del salari del treball i del benefici empresarial, com a eines de redistribució de riquesa, en un context d'atur tant alt, es pot començar a plantejar la renda garantida de ciutadania. En una societat desenvolupada com la nostra, no es poden permetre situacions de risc i de segregació de la pobresa, com les que s'estan produint. Cal eradicar la pobresa amb polítiques públiques d'ocupació, salut i habitatge.

En la política de desenvolupament econòmic de la comarca s'hi han d'introduir nous valors, com a factors intangibles, que faciliten un clima social i econòmic, com a base de la productivitat i sostenibilitat d'una economia amb perspectives de futur i generador de més i millor ocupació de qualitat. Uns valors referents d'una nova manera de fer les coses que esdevenen palanca de transformació.

La precarització i segmentació del mercat de treball i les noves formes de producció estan determinant la manera d'entendre el factor treball i les relacions laborals en el segle XXI. El sindicalisme ha d'afrontar aquesta nova realitat per continuar lluitant pels seus objectius de sempre: identificació amb les necessitats i anhels de la classe treballadora, adaptació de la negociació col·lectiva als nous marcs d'acord i pacte, ampliació del seu ventall de representació, i la lluita pels drets laborals, l'equitat, el repartiment de la riquesa i per la justícia social.

Al Baix Llobregat, els treballadors i les treballadores ha estat protagonista de molts processos transformadors. L'acció sindical, ha millorat les condicions de vida i de treball de moltes persones, ha permès un diàleg fluït en el si de l'empresa, ha defensat l'ocupació i els salaris dignes, i sens dubte, ha estat un factor -en cicles expansius- de la millora de la productivitat del nostre teixit empresarial.

Les organitzacions sindicals tenen els reptes d'adaptar-se a les circumstàncies canviants i plantejar-se com representen a totes les persones treballadores: les que estan a l'atur, les jubilades, les que estan sota el règim d'autònoms i les que regenten comerços i petites empreses.

Mercat de treball inclusiu i de qualitat

Des dels valors de proximitat i de treball digne, la comarca ha d'apostar per un mercat de treball de qualitat, que alhora faciliti la incorporació de les persones aturades i que asseguri la igualtat d'oportunitats als treballadors i treballadores. Un mercat de treball on les persones puguin aportar les seves millors capacitats i les empreses guanyin productivitat amb l'aportació de valor de treball competent i qualificat.

L'ocupació de qualitat va vinculada a un sistema educatiu i de formació i qualificació professional que millori les competències personals i laborals de les persones treballadores i doni resposta als perfils professionals que precisa el teixit empresarial per aportar valor als processos productius i als serveis. Alhora, que ofereixi eines a les persones per esdevenir agents de creativitat i d'innovació. Un sistema de formació construït en estreta col·laboració entre el món educatiu, les empreses, els actors socials i econòmics, i la societat. Cal formar d'acord amb els perfils més demandats i també generar formació en àmbits creatius i per a les ofertes no sectorialitzades. Reforçar coneixements d'idiomes, tecnologies i informàtica.

La capacitat per concertar actuacions supramunicipals serà clau per generar ecosistemes d'innovació que esdevinguin tractors d'empreses, coneixement, talent i qualificació professional. La nostra comarca i els seus municipis s'han de posicionar com un territori atractiu i de qualitat, amb capacitats per atreure, retenir i enfortir talent i activitat empresarial, que faciliti la interacció entre les empreses tractores, el teixit territorial de PIMEs i el món de la universitat, la recerca i la innovació.

3. Cohesió social i estat del benestar

Els processos de transformació econòmica, social i urbanística de la nostra comarca han estat acompanyats críticament per la mobilització ciutadana, l'empenta emprenedora del teixit social i econòmic, i el lideratge compartit entre els agents socials i les administracions locals.

L'impacte de la crisi al Baix Llobregat està provocant un augment de les desigualtats i, així mateix, un increment de les dificultats pels col·lectius més fràgils. La crisi ha generat l'aparició de nous vectors d'exclusió social associats a l'atur estructural: exclusió del mercat laboral, pobresa, marginalitat.... Una problemàtica que impacta directament en la cohesió social de la comarca i obliga a desenvolupar estratègies integrades entre els serveis d'ocupació i els serveis socials, entre totes les administracions i les entitats del tercer sector. La cohesió social demana la implicació de tota la societat. La cohesió social reverteix en talent i en valors.

Polítiques de proximitat

La ciutat és l'espai on la desigualtat es manifesta en tota la seva cruïra: emergència habitacional, canvis en l'estructura social dels barris, desigualtat en rendes, pobresa amb incidència en col·lectius específics (dones, infants, persones d'edat...). És des de la ciutat, des de la proximitat i en col·laboració entre l'ajuntament i el teixit social, des d'on la construcció d'un sistema local de benestar serà més eficaç: coordinació i producció compartida de serveis socials i personals de proximitat, implementació de polítiques d'inclusió social i de dignificació personal, implementació de polítiques de gènere: per la igualtat, contra la feminització de la pobresa. Calen accions d'atenció a la gent gran, a les famílies monoparentals i a la infància; la pobresa infantil posa en risc el futur de la nostra societat. Cal possibilitar l'accés de les dones al treball remunerat en condicions d'igualtat i un repartiment del treball domèstic i de cura, unes tasques en les que tothom s'ha d'implicar.

Es necessiten recursos per tal de consolidar una societat cohesionada on tothom pugui desenvolupar els seus projectes vitals i això requereix una aposta decidida per l'equitat i per desenvolupar polítiques públiques d'igualtat.

Cal comptar amb recursos suficients, sobretot les administracions locals com a les més properes, per poder implementar i desenvolupar les estratègies necessàries per eradicar desigualtats i construir societats socialment cohesionades. És necessari apostar per l'agenda Europea 2020. L'administració ha d'incloure clàusules socials en les contractacions, per afavorir les empreses d'economia social i els treballadors vulnerables.

La mobilitat de les persones

En un territori complex com el nostre, la capacitat de mobilitat de les persones esdevé un factor d'integració social, laboral i de cohesió social. Les dificultats d'accés al treball, als serveis i al lleure representen una barrera d'exclusió i de generació de desigualtats. Així mateix, un sistema de mobilitat mal resolt, com el que pateix la comarca, té una important incidència en l'economia personal, en el teixit empresarial i comercial, a través d'un increment dels costos de producció i serveis. Una mobilitat ineficient presenta problemes de sostenibilitat energètica, urbanística i ambiental, amb greus impactes sobre la salut de les

persones. La mobilitat de les persones ha de ser inclusiva, socialitzadora, sostenible (econòmicament i mediambiental) accessible i segura.

El Baix Llobregat té un sistema de mobilitat molt deficient. Cal una major connexió entre municipis, per a tots els mitjans de transport (públic i privat: automòbil, moto, bicicleta) i de vianants. Convé implementar mesures d'accés públic als polígons industrials i als centres comercials per tal de reduir l'ús de l'automòbil privat. El transport públic ha de garantir l'accés puntual al treball. No hi ha d'haver ruptures en les cadenes d'accessibilitat per a persones amb mobilitat reduïda, que han de poder viatjar soles. Cal connectar els diferents serveis de transport públic i millorar la seva gestió. S'ha d'atendre la demanda del soterrament de les vies a Sant Feliu, per la seguretat dels seus ciutadans i per agilitzar la circulació ferroviària. La planificació ha de tenir en compte la proximitat dels serveis: evita trajectes i afavoreix la convivència. Cal optimitzar les infraestructures existents, més que crear-ne de noves. S'han de crear xarxes, enlloc de línies i prioritzar el transport públic per superfície. Convé una revisió del sistema de les corones tarifàries i la implementació d'un carril preferent per als autobusos d'entrada a Barcelona

La salut

La disponibilitat d'un sistema de salut eficaç és una de les claus del benestar de les persones i de la cohesió social de barris, pobles i ciutats. Cal entendre la salut com una manera de viure autònoma, solidària i joiosa. I cal que sigui un dret universal, atès per suficients serveis públics.

La comarca disposa d'una important xarxa de recursos sanitaris, malgrat que la crisi ha suposat la retallada d'alguns serveis, la qual cosa ha estat, en part, amortitzada per l'esforç dels professionals del sector. Cal revertir les retallades i cal ampliar els serveis. A la comarca hi ha institucions per atendre col·lectius amb necessitats especials, però no són suficients. S'ha d'elaborar un Pla Comarcal de Salut.

Els ajuntaments del Baix Llobregat tenen responsabilitats en el desenvolupament de polítiques públiques de salut. Unes polítiques transversals i integradores, enteses com instruments per millorar la vida dels ciutadans i ciutadanes i fer de les ciutats uns hàbitats saludables que facilitin l'autonomia i el benestar dels seus habitants. Les polítiques municipals inclusives tenen efectes sobre la salut.

La implementació de polítiques públiques de salut necessiten comptar amb la complicitat del teixit associatiu i de les entitats del tercer sector i de l'economia social que treballen en l'àmbit sanitari i de la salut pública.

La consolidació del sistema local del benestar ha de partir del reconeixement dels drets de les persones a l'accés a la cartera de serveis del benestar. Una prestació de serveis que millora les seves capacitats i oferta quan s'estableixen estratègies de col·laboració públic-socials. En aquest sentit, les administracions (i específicament els ajuntaments) haurien de posar en valor i implementar les polítiques de benestar recolzant-se amb l'àmplia xarxa d'entitats, associacions i empreses del tercer sector existents a la nostra comarca, les quals, al costat de la seva professionalitat, mostren valors solidaris i la seva implicació en el tractament dels impactes més punyents de la crisi.

4. Eines per al compromís, la cohesió social i la dinamització econòmica

Per superar la situació de crisi, aprofitar les oportunitats, canalitzar l'expertesa i afrontar els reptes de futur, la ciutadania de la comarca del Baix Llobregat disposa d'algunes eines i n'ha de configurar algunes altres per tal de caminar vers el compromís, la cohesió social i a dinamització econòmica.

Hi ha institucions i entitats amb una llarga trajectòria de compromís amb la transformació econòmica i social de la comarca. En totes elles, i fora d'elles, hi ha persones implicades en la cohesió social i la dinamització econòmica, compromeses en el futur comarcal. Moltes de les seves aportacions han enriquit els debats precongrecuals i també se n'han pogut enriquir amb el coneixement generat en els darrers mesos.

Sense poder fer un mapa complet de les eines que poden projectar vers el futur les reflexions i debats, les diagnòsics i les anàlisis duts a terme, posem l'accent en aquelles iniciatives i compromisos que, amb caràcter supralocal, han estat més presents en el procés de dissenyar en comú els objectius estratègics de transformació comarcal que poden col·laborar a afrontar els reptes que la societat baixllobregatina ha d'afrontar.

El diàleg social i la concertació, motor de transformació:

Es fa necessari reforçar i ampliar els *espais de diàleg social i de concertació*, en la tradició dels acords assolits entre institucions i agents socials i econòmics, els quals han fet possible el desenvolupament dels grans projectes estratègics del territori i els avenços col·lectius.

Els ajuntaments i les associacions sindicals i empresarials més representatives han estat els forjadors dels grans acords comarcals que han permès superar situacions de crisi i donar passos endavant en la construcció social i la dinamització econòmica del territori. Les organitzacions sindicals i empresarials, avui tenen el repte de posicionar-se en aquest marc de futur; han de refermar el diàleg i la concertació que s'ha de posar en pràctica entre els agents econòmics i socials i les administracions locals. Es fa necessari reforçar i ampliar els *espais de diàleg social i de concertació*, en la tradició dels acords assolits entre institucions i agents socials i econòmics, els quals han fet possible el desenvolupament dels grans projectes estratègics del territori i els avenços col·lectius.

Una *estratègia de desenvolupament econòmic i de cohesió social pel Baix Llobregat* ha de refermar els instruments de diàleg social i concertació com ara el *Consell Econòmic i Social del Baix Llobregat (CESBL)*. Així mateix, i a nivell municipal, cal posar en valor les experiències dels *Consells Econòmics i Socials locals* i els *Pactes locals per l'ocupació i l'activitat econòmica*, que aterren el diàleg social entre tots els actors implicats a nivell de la realitat de cada municipi.

Caldrà refermar i mantenir en permanent actualització els pactes subscrits en el marc del CESBL, *L'Acord de concertació territorial per al desenvolupament econòmic local del Baix Llobregat*" (2012), que expressa la voluntat de concertació territorial per definir objectius i prioritats comunes en matèria de promoció econòmica, ocupació i cohesió social; situa les palanques imprescindibles per una transformació del model productiu: innovació, sostenibilitat, formació, valor afegit i ocupació de qualitat; apunta mesures d'acompanyament

a la inserció en el mercat de treball de les persones més vulnerables, amb l'objectiu de reduir la fractura social provocada per la crisi. El "*Pacte per a la indústria al Baix Llobregat*" (2013), en sintonia amb les propostes i mesures del Pacte per a la indústria a Catalunya, que manifesta la voluntat d'impulsar un model econòmic basat en l'economia productiva industrial, que fonamenti un desenvolupament de qualitat i d'alt impacte social, generador d'ocupació, d'innovació i de potenciació de les capacitats competitives de la indústria de la nostra comarca.

Caldrà que aquests pactes i acords pilotin sobre mesures i projectes concrets, amb el compromís operatiu de totes les parts, per tal que esdevinguin instruments eficaços pel desenvolupament econòmic i la cohesió social de la comarca.

En l'estratègia de la recuperació econòmica serà important incorporar a les agendes noves activitats econòmiques generadores d'ocupació, atenent a sectors bàsics com l'agricultura, l'explotació forestal o la producció d'energia amb les renovables.

La connexió entre economia i coneixement, clau per a la qualitat i la innovació de l'economia de la comarca

La comarca compta amb capacitat per a enfortir les relacions universitat-centres tecnològics-empreses, com un factor estratègic per a la creativitat, la innovació i la competitivitat empresarial.

El Parc Mediterrani de la Tecnologia/Campus de Castelldefels de la Universitat Politècnica de Catalunya es un important actiu de coneixement aplicat, amb voluntat d'esdevenir un suport efectiu de R+D+I de les empreses de la comarca.

L'agència comarcal d'innovació Innobaix és un instrument públic-privat enfocat al foment i el desenvolupament en el camp de la innovació empresarial i empoderament de la ciutadania.

Així mateix diverses entitats i institucions de la comarca han elaborat estudis de gran interès.

Els centres de Formació professional constitueixen una base imprescindible per a la preparació dels joves en les seves carreres professionals. En alguns casos hi ha col·laboracions molt positives amb empreses de determinats sectors de cara a obtenir especialitzacions en determinats sectors. A la comarca existeix una àmplia oferta de formació professional, amb centres especialitzats en formació professional adreçada a sectors industrials punters. El municipi de Martorell acull a l'únic centre integrat del país dedicat a la formació professional adreçada al sector de l'automoció (CFPA).

No podem deixar d'esmentar la multitud de Centres de Formació de Persones Adultes (CFPA) i els Centres Especials de Treball (CET), tant per la seva vessant d'integració laboral, com per la d'integració social.

L'expertesa, la inscrita a la comarca o la de fora, ha fixat la mirada en el territori del Baix Llobregat per fer estudis sobre distintes disciplines que afecten l'economia i la cohesió social, que han de ser punts de partida per tal d'avançar en el coneixement i l'acció comarcal.

La implicació ciutadana, la responsabilitat municipal i les iniciatives econòmiques i socials en pro de la cohesió i d'una vida digna per a les persones

Al costat del les instàncies de coneixement, i més enllà de l'important paper que exerceixen les administracions locals (ajuntaments i Consell Comarcal), hi ha institucions i entitats locals o supramunicipals d'impuls a sectors econòmics, de promoció de polítiques de cohesió social i d'acció col·lectiva.

La ciutadania de la comarca al llarg dels anys ha participat amb institucions i entitats que han estat motors de les polítiques de promoció econòmica i de cohesió social, aquestes entitats engloben multitud de perfils, van des dels Consells de participació, les organitzacions sindicals obreres i de la pagesia, les veïnals i les empresarials o d'altres de més recent aparició com la plataforma d'afectats per la hipoteca.

Moltes persones, amb la seva experiència i la seva visió del territori, ha posat en marxa iniciatives molt valuoses dedicades a la inclusió i a la cohesió social, que promouen l'autonomia personal i l'empoderament. Moltes d'aquestes iniciatives estan vinculades a la Federació d'Entitats Catalanes d'Acció Social. Més arrelada al territori hi ha la Xarxa d'Economia Solidària (XES), o els Grupos Asociados por el Trabajo Social, Cultural, Comunitario y Ambiental (GATS) motors de projectes econòmics amb criteris i valors socials.

La Xarxa d'innovació Social del Baix Llobregat està duent a terme una tasca de suport i col·laboració entre entitats d'aquest àmbit. Així mateix, diferents municipis de la comarca participen de la Xarxa de Municipis Cooperatius, promoguda per la Federació de Cooperatives de Treball, ens de referència per a les cooperatives de la comarca.

Hi ha iniciatives com Solidança o la Fundació Marianao de Sant Boi que projecten amb molta potència el seu treball d'inclusió social. Aquestes experiències fetes a partir d'una intenció social tenen en el seu ADN una concepció diferent de l'activitat econòmica que podria ser utilitzada des de òptiques més diverses. Hem d'aprendre de la seva experiència. Cal apostar per introduir amb força el sistema cooperatiu. Serà important traçar línies de treball conjuntes amb els col·lectius que s'han avançat a generar activitat des de noves coordenades.

És important tenir present que a la comarca hi ha el clúster de salut mental, a Sant Boi, amb projecció a tot Catalunya. Però, al costat d'això, disposem de serveis d'atenció primària (SAP) a tots els municipis, coordinats per zones, i a moltes localitats hi ha Consells de Salut Municipals, que poden dinamitzar iniciatives de cara a la salut pública i mediambiental. Una iniciativa que és local, però que pot estendre's a altres municipis és la de Sant Andreu de la Barca, incorporat a la Xarxa Europea de Municipis Saludables.

També mereix atenció el projecte de l'ajuntament de Cornellà d'implementar un salari mínim municipal, que pot servir de model a d'altres ajuntaments. Així mateix, molts ajuntaments han posat en marxa plans d'ocupació.

En matèria de generació d'activitat, d'ocupació, d'economia i d'equitat la comarca ha de continuar sent diversa i creativa i no es pot permetre el luxe de deixar de recollir el talent expressat de maneres molt diferents.

Annex 1.

RELACIÓ DE TAULES I ALTRES ACTIVITATS REALITZADES EN L'ÀMBIT 2

A. DINAMITZACIÓ ECONÒMICA I DESENVOLUPAMENT SOSTENIBLE

Taules:

- L'impacte de la logística al Baix Llobregat
- La indústria de l'automòbil al Baix Llobregat: dependència o oportunitat
- El sector dels serveis: comerç, turisme i serveis a les persones i a les empreses
- Estratègia industrial, innovació i ocupació al Baix Llobregat
- Economia social, col·laborativa i solidària
- La formació professional al llarg de la vida

Conferència:

- Ocupació, automatització i repte energètic

B. COHESIÓ SOCIAL I ESTAT DEL SISTEMA LOCAL DE BENESTAR

Taules:

- La cohesió social generadora d'oportunitats
- Economia social i economia d'integració al Baix Llobregat
- La mobilitat de les persones al Baix Llobregat
- Sistema socio sanitari i salut pública al Baix Llobregat

Diàleg:

- Desigualtat i renda

C. COMPROMÍS, DIÀLEG I CONCERTACIÓ

Taula:

- La classe treballadora del Baix Llobregat al segle XXI: certes i incertes

Conferència:

- Diàleg social i concertació al Baix Llobregat: el motor d'una transformació